

Nr 13.

Av herr **Gabrielsson**, om beredande av extra hjälp åt innehavare av *egnahemslån*.

Sedan de ekonomiska förhållandena nu alltmera synas stadga sig efter kris-tidens påfrestningar och omvälvningar, så kan man även någorlunda överblicka situationen för de *egnahemslåntagare*, som under högkonjunkturen och där-efter erhållit lån ur statens *egnahemslånefond*. Till denna kategori torde böra räknas de, som 1918 och åren därefter fått lån, ty åren 1916 och 1917 var dels värdestegringen ännu icke så överdrivet stor och dels voro för dem, som då bildade *egnahem*, möjligheterna att få goda inkomster av diverse arbeten relativt stora. Huru *egnahemslångivningen* gestaltat sig under åren 1918 och därefter, framgår i grova drag av efterföljande siffror, hämtade ur siffermate-riålet i Kungl. Maj:ts prop. nr 144 till 1923 års riksdag. Siffrorna för tiden från och med 1910 medtagas till jämförelse.

År	Jordbrukslån		Bostadslån	
	antal	medelstorlek	antal	medelstorlek
1910.....	1,312	2,948	541	2,213
1911.....	1,096	2,994	447	2,180
1912.....	1,183	2,808	443	2,066
1913.....	1,425	3,124	853	2,252
1914.....	1,340	3,216	826	2,244
1915.....	1,090	3,190	551	2,178
1916.....	1,089	3,256	603	2,258
1917.....	969	3,424	552	2,367
1918.....	823	3,769	571	2,582
1919.....	983	4,834	687	3,744
1920.....	1,193	5,276	792	5,034
1921.....	1,430	5,168	879	4,944
1922.....	2,356	4,672	1,275	3,968

Det är, som synes, en rätt stark stigning i medelstorleken åren 1918 till 1920, då topp-punkten nåddes. Särskilt beträffande jordbrukslånen är inskrän-kingen i antal för åren 1917 till 1919 att bemärka, och stigningen för en-staka lån är nog mer markerad än medeltalsstegringen.

För dem, som i *egnahemsnämnderna* komma i direkt beröring med län-tagarna, har det — ej minst med hänsyn till det tryckta läget i allmänhet för jordbruket under senare år — tydligt framgått, att många av dem, som startade nya jordbruk under högkonjunkturåren och därefter, innan prisnivån

ännu hunnit sjunka tillräckligt, befinna sig i ett mycket prekärt läge och hotas av risken att förr eller senare få gå ifrån sina ställen, om ingen extra hjälp lämnas dem av det allmänna. Att staten helt likgiltigt skulle låta detta ske även i fall, då vederbörande ha de bästa avsikter och förutsättningar att slå sig igenom, synes icke vara rimligt med hänsyn till den hjälp i olika former, som det allmänna lämnat i följd av kristiden. Arbetslöshetshjälpen till industriens arbetare och de direkta avdragen å skulderna till staten för dem som erhållit lån ur statens bostadslånefond, må härvidlag åberopas såsom exempel på understödsåtgärder, vilkas konsekvenser synas leda till, att viss hjälp bör lämnas även till personer, som med hjälp av statens egnahems-lån startat nya egnahem, främst jordbruksegnahem, under högkonjunkturen. Beträffande jordbruksegnahemmen är även det skälet att åberopa, att dylika som startats och startas efter 1 juli 1923, hava möjlighet att få särskild hjälp i form av statens premielån, på samma gång de hava förmånen att bilda sina egna hem under mera normala ekonomiska förhållanden.

Den hjälp, det här kan bli fråga om, kan *antingen* lämnas i form av *nyss omnämnda premielån enligt av 1923 års riksdag* beslutade grunder även till personer, som under högkonjunkturen startat nya jordbruk, *eller ock* som *direkt bidrag* eller avskrivning å lån till *egnahemslåntagare*, i likhet med bidragen till personer, som fått lån ur statens bostadslånefond. I senare fallet skulle hjälp kunna lämnas även personer, som fått egnahemslån till bostadslägenheter. Annat än efter särskild prövning i varje enskilt fall, eventuellt med godkännande av Kungl. Maj:t eller statens egnahemsinspektör, bör dylik extra hjälp ej lämnas, och någon större procent av låntagarestocken torde denna särskilda hjälp ej behöva beröra, varför en god och välsignelse-rik verkan bör kunna påräknas med ganska måttliga belopp statsmedel.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t täcktes begära, att Kungl. Maj:t till nästa års riksdag måtte göra framställning om det anslag, som efter utredning befinnes erforderligt för ifrågasvarande ändamål.

Stockholm den 15 januari 1925.

Nils Gabrielsson.